

23. savjetovanje Arhivskog društva Slovenije

Velenje, Slovenija, 10.–12. listopada 2007.

U organizaciji Arhivskog društva Slovenije i Povijesnog arhiva Celje u Velenju je od 10. do 12. listopada 2007. održano 23. savjetovanje Arhivskog društva Slovenije. Omogućili su ga Ministarstvo za kulturu Republike Slovenije, Povijesni arhiv Celje, općina Velenje i sponzori.

Na savjetovanju su sudjelovali brojni izlagači iz svih arhiva Republike Slovenije kao i Središnjeg državnog arhiva. Nazočni su bili gosti iz Hrvatske i Slovačke.

Samo Savjetovanje konceptijski je bilo podijeljeno u tri tematske cjeline, koje su se nadopunjavale, a iza gotovo svakog izlaganja uslijedila bi živa i plodna diskusija koja je često otvarala niz stručnih pitanja. Održana izlaganja obuhvaćala su aktualnu problematiku, počevši od temeljnog preduvjeta, odnosno odgovarajućeg spremišnog prostora, pokazujući realno stanje i primjenjujući metodologiju koju su izradili Kanađani Stefan Michalski i Robert Waller, zatim važnosti obrade i opisa arhivskoga gradiva, pogotovo onoga koje je nedostupno, do nužnosti suradnje među arhivima, a i suradnje arhiva sa srodnim ustanovama.

Nakon pozdravnih riječi nazočnima je doc. dr. Tone Ravnikar s Filozofskog fakulteta u Mariboru iznio *Kratak pregled povijesti Velenja i Šaleške doline*, nakon čega je započeo stručni dio Savjetovanja.

Glede prve tematske cjeline pod nazivom *Stanje u arhivskim spremištima* održano je petnaest izlaganja. Od toga su se izlaganja djelatnika Inspektorata Republike Slovenije za kulturu i medije dr. Dragana Matića, pod nazivom *Arhivska spremišta – odraz stanja mentaliteta u arhivskoj javnoj službi* i Tamare Javornik *Inspekcijski nadzor i arhivska javna služba – različite ovlasti, isti ciljevi* odnosila na rad samoga Inspektorata i stanje arhivskih prostora na početku trećeg milenija u Republici Sloveniji. Utvrđeno je na koliko su lokacija smještena spremišta državnih arhiva u Republici Sloveniji, a nakon uvida razvrstana su u četiri kategorije. Pokazalo se da je najviše spremišta u najgoroj kategoriji, odnosno u neprimjerenom prostoru. Ravnatelj Povijesnog arhiva u Ptuju Ivan Fras ukazao je na problem nedostataka primjerenog spremišnog prostora, odnosno materijalnih sredstava za nj, naglašavajući da je polovičnim rješenjem često puta arhivsko gradivo ugroženo, što je u njihovom slučaju iziskivalo hitno preseljenje ugroženog i oštećenog arhivskoga gradiva.

Potom su prof. dr. Jedert Vodopivec i Maja Deniša, voditeljica Centra za konzervaciju i restauraciju i diplomirana bibliotekarka izložili metodologiju kanadskih stručnjaka Stefana Michalskoga i Roberta Wallera po kojoj su izrađeni pregledi stanja u spremištima arhiva i dana ocjena zatečenoga u RS. Navedeno je deset opasnosti koje utječu na gubitak gradiva, a koje pokrivaju sve oblike ugroženosti gradiva. Dane su smjernice kako pristupiti ocjeni stanja prostora i samoga gradiva. U ovaj pilot program svojim izlaganjem uključili su se arhivisti iz Arhiva Republike Slovenije, Povijesnog arhiva Ljubljana, Povijesnog arhiva Celje, Pokrajinskog arhiva Koper, Pokrajinskog arhiva u Novoj Gorici, Povijesnog arhiva u Ptuju, Nadškofijskog arhiva Ljubljana, Nadškofijskog arhiva Maribor i Povijesnog arhiva i muzeja

Sveučilišta u Ljubljani. Cilj je bio, prema ovoj metodi, popisati sva spremišta i na taj način dobiti realno stanje te koji su glavni uzroci zatečenog stanja, uz naznaku što mogu uraditi sami djelatnici.

Nakon toga je uslijedilo nekoliko izlaganja u drugoj tematskoj cjelini pod nazivom (*Ne*) poznato u arhivskim fondovima i zbirka. Među ostalim, bilo je riječi o urbarima u Arhivu Republike Slovenije s naglaskom na urbare u fondu Terezijanski katastar za Kranjsku. Naglašeno je bogatstvo podataka za proučavanje povijesti, koji se mogu isčitati iz zemljišnih knjiga i katastra, pogotovo nakon uvođenja zemljišnih knjiga po novim teritorijalnim jedinicama 1871. godine. Također se, iz fonda Dravske elektrane, ističu nepoznati, nepristupačni podaci koji govore o kršenju ljudskih prava zarobljenika tijekom 2. svjetskog rata. Zbog dijela nepreuzetoga gradiva u arhive, nastalog u drugoj polovici 20. stoljeća, sa žaljenjem je konstatirano da će to stvoriti poteškoće za znanstvena istraživanja. U izlaganju o matičnim knjigama rođenih i umrlih iz razdoblja 2. svjetskog rata istaknuta je njihova važnost, pogotovo radi utvrđivanja žrtava rata.

Izlaganje o tehničkom postupku restauracije prvog slovenskog filma iz 1940. godine, uz navode što je sve urađeno, naglašena je i važnost zaštite ove vrste gradiva kao neprocijenjivog povijesnog izvora. Govoreći o arhivu Europskog sveučilišta te Arhivu i muzeju Sveučilišta u Ljubljani, izneseni su problemi u radu, kao i nužnost uvođenja informatizacije u navedenim ustanovama, koja je već i zaživjela, a čime je arhivsko gradivo postalo pristupačno, što je rezultiralo većim brojem korisnika. Vida Pavliček opširno je govorila o izdanom Pregledu arhivskih fondova i zbirki RH u realizaciji koje su sudjelovali svi državni arhivi RH i brojne ustanove koje čuvaju arhivsko gradivo izvan arhiva.

Treća tematska cjelina pod nazivom *Međuarhivska suradnja* donijela je nekoliko zanimljivih izlaganja iz kojih je proizašao stav o nužnosti suradnje među arhivima, o potrebi sastavljanja međuarhivskih radnih grupa, uključivanja srodnih institucija radi razmjene iskustava, odnosno zauzimanja jedinstvenih stručnih stavova.

Sva izlaganja objavljena su u Zborniku sa Savjetovanja.

Mirjana Gulić